

Peritonæum in similitudinem peritonæi nomen
 multa. Peritonæum itaq; ex simplicium & primorum corporum, quæ similia etiam nuncupare solemus, numero censetur. Membrana enim tenuis substantiæ est, nullis omnino fibris: secus ac uenarum arteriarumq; tunica, aut tenues ac membranæ musculorum enervationes intertexta, estq; inter cæteras corporis simplices membranas amplissima & maxima. Carnosa namq; nobis uocatur mēbrana, & si amplior ipso peritonæo sit, ac uniuerso corpori cutis modo obducatur, tamen accuratè simplex non est, quū quibusdā carneis donetur fibris, & musculosis in ipso collo & fronte efficiatur. Porro peritonæum uniuersam cavitatē, quæ sub septo transuerfo, ad os usq; coccygis, totius corporis faciliē capacissima habetur, succingit, ac omnibus quæ illa continent organis obtenditur, eaq; conceptaculi ritu amplectitur: uentriculū scilicet, intestina, omentū, mesenterii, iecur, lienē, renes, utramq; uesicā, uterum, & uasa demū quæcūq; inter septum transuerfum & crura sitū habent. Atq; hæc quidē peritonæum interna ipsius sede cōtinet, externa uerò undecūq; musculis cōnascitur. Ex ligamētis enim, quæ lumborū uertebras cōtinent, & quæ sacrum os illū offibus cōmūtunt, peritonæum utrinq; principiū ducit, mēbrana latè modo ab illis enascens. Mox ab utroq; latere ascendens, lumborū musculis, & ijs qui interna ossis illū sedem occupātes, femorū præsumt motibus, obducitur: & fibris quibus inuicē musculos cōmitti uidemus, illis adhærescit. At ubi musculos, qui ternario numero utrinq; cōplectuntur, peritonæum superauit, internæ transuerforū abdominis musculorū, & uniuersæ inferiori septi transuerfi sedi subtenit, pertinacissimè ipsi, potissimum uerò neruosis illorū tenuitatibus connatū, & quodāmodo propriæ musculorū membranæ uicē gerens. Refert itaq; peritonæum oblongum ouī instar utrē, seu sphaerā aliquā, cuius longitudo pertinet à septo transuerfo ad humillimā amplitudinis sedem, quā sacrum os cum ossibus ipsius lateribus commissis efformat. & quemadmodū utres ex tergoribus parati, exterius hirti asperiq; intus plani ac leues admodum esse solēt: ita quoq; peritonæum externa parte, ut aptius musculis undiquaq; hæreat, asperū fibrosumq; ad eum prorsus modū uisū, quo membranas mutuō cōnatas, inæquales esse dicimus. Interna autē peritonæi sedes, uiscera quæ cōplectitur spectās, impense leuiss & tera, ac ueluti aqueo humore oblita, secantibus occurrit, adipis interdū copiā sibi (ut in suis quāsi perpetuō) adnatam obtinens. Verum hunc nō omni ex parte æquē copiosum reperies. Anterior namq; superior ue internæ huius peritonæi sedis regio qua uentriculū contingit, ac dein posterior quoq; regio ad lumbos & sacrum os pertinet, copiosiori abundat adipē, q; sedis eius internæ latera parsq; umbilico contermina. Præterea interna hæc peritonæi sedes portiones quasdā seu processus ips quæ cōtinet organa porrigit, illisq; processibus ea organa inuicē colligat, et sibi quoq; adnectit, ac singulis præter peculiare ipsorū tunicas (si modō quas habeant) aliud etiā inuolucrum obducit. Atq; hinc etiā fit, ut ijs organis quæ duas peculiare fortuntur tunicas, quemadmodum uentriculus & intestina, ternæ attribuantur: quæ autem unicā duntaxat peculiare tunica exigunt, e quorum numero sunt uterus & utraq; uesica, binas obtineant. Verum organa nulla peculiari donata tunica, ut iecur & lien, eā quæ ipsis obducitur à peritonæo adipiscuntur. Quo nam pacto autem, quibusq; ex locis hocce processus in eiusmodi tunica degenerātes, peritonæum educat, & quo modo illi inuicem crassitie differāt, in cuiusq; organi enarratione oportuniū quā hīc recensēbitur. Quemadmodū uerò interna peritonæi sedes ab externa uariet, sic neq; omni ex parte peritonæum sibi crassitie & robore correspondet. Quā enim ex uertebrarū ligamentis pronascitur, crassissimū est: deinde quā lumborū incumbit musculis, crassum quoq; cernit. Anteriori uerò parte, quæ à mucronata pectoris ossis cartilagine ad pubē usq; pertinet, peritonæum tenuius graciliusq; & inuolucris reperitur, q; in lateribus & lumborū regione. Ad hæc uiris peritonæum crassius ualidiusq; est iuxta mucronatā cartilaginē, quā iuxta pubis sedem: in mulieribus uerò ad pubem crassius ualidiusq; neq; his, uti uiris, peritonæum hīc ad inguina utrobq; seminarijs uasis uia præbent. Est enim peritonæum peculiariter in uiris inibisraminibus, ut ita dicam, peruium, & tunica utriq; testis priuatim offert, quo is & ipsius semina uasa tuto obuoluuntur, ac dein in uiris pariter atq; in mulieribus, peritonæum quā septo subducitur, tria cum septo quoque communia exigit foramina: primum quo uenam cauam, secundum quo stomachum cum ipsi coherentibus neruis, tertium quo magnam arteriam uenam coniuge experti, & aliquot sexti paris neruorum cerebri ramis concomitatam deducit. Præterea umbilici quoque uasorum gratia, & in mulieribus finis uteri ceruicis, in uiro autem ceruicis uesicæ, in utrisque uerò podicis nomine, peritonæum perforatur, ac demum multis uenis, arterijs & neruis crus petentibus, deinde illis quæ maxima portione in rectos abdominis musculos sursum tendunt, & alijs nonnullis quæ dorsū & abdominis musculis, & cuti à uasis lumborum uertebris incumbētibz, peritonæum iter præbet, ab iisdem uasis surculos sibi assumens. Quā enim septo subductum est, septi uasis ad nutritionem uitur, in lateribus

teribus autem ab ijs ramis qui in lumborum regione geniculatim à magna uena & arteria porriguntur, plurimas soboles quoque peritonæum mutuatur. In anteriori uerò regione, elatius quidem qua mucronatam spectat cartilaginē, à uasis sub pectoris ossis ad rectos abdominis musculos excurrentibus peritonæum soboles exigit: in humiliori autem regione ad pubis ossa consistente propagines alciat ab illis uasis, quæ sursum sub rectis exporriguntur musculis. Cæterum quod peritonæo medici tactus sensum adimant, ridendum potius quā refellendum est, quum unā cum illis quæ transmittit organis, frequentibus quoq; iteris uiam offerat, à quibus furculos etiā adipiscitur, idq; ab ijs potissimum qui abdominis exporriguntur musculis. Porro peritonæi usus complures enumerari solent. primus quidem, ut ea omnia quæ diu ximus contegat: ex quibus quum pleraque tendi remittiq; debeant, peritonæum quo aptius fieri id possit, nerueum & membraneum meritō factum cernitur. ualidum quidem, ut opportunè contineret: sed tenue, quo minus pondere molestum esset. Secundus, quo omnia quæ amplectitur ab extrinsecus ambientibus musculis interstringit, ne quando tenuium intestinorum aliqua in media ipsorum spacia incidant, & dum musculos premunt, aut ab illis premuntur, arctant aut arctantur, dolore afficiunt aut afficiuntur, intestina motum eorum impediunt, ac recrementa intestinū complexa difficillimè deorsum transmittantur: id quod nunc ne utiquam accidit. Verum hæc intestina inter media musculorū abdominis spacia, dum integri adhuc essent transuerfi, minime intercederent, & si Galenus id præcipue innuit, quando quidem hi uelut alterum peritonæum ijs quibus id obducitur inuolucrum constituunt, omniq; ex parte ab alijs abdominis musculis hæc organa interstringunt, neque ex situ etiā inter lumborum musculos & transuerfos fortassis inuolui intestina potuissent. Sunt autem illi lumborum musculi dorsum mouentium nonus, & femoris motus autorum sextus. Tertium peritonæi usum Galenus cum cæteris Anatomis professoribus recenset, quo id siccū alimenti superflua septi transuerfi accedente opera propellit: quasi uerò idem officium quod abdominis musculos unā cum septo ad fecium excretionem subire suo loco cōmemorauimus, peritonæum præstet, & arbitrario motu quo se contrahat distendatq; præditum sit, ac non transuerforū abdominis musculorum, & septi quibus connascitur motum necessariō sequatur. Dein ac si peritonæum magis quā cutis, aut abdominis adeps, ipsumq; adeo omentum illi usui subseruiat. Miror membranā costas succingentem, quæ peritonæo substantia usu & conformatione penitus correspondet, in thoracem arctantium organorum numero habitam non fuisse, quum illa nō minus thoraci comprimēdo, quā hoc facibus ei cendis auxiliari deberet. His quartus peritonæi usus succedit, omnibus quæ peritonæum ambiunt, & potissimum abdominis musculis cōmunis, quo is ceu inuolucrum exacte circumdatum, stringat omnia, ne leui occasione laxior uentriculus, aut intestina etiā flatibus infestentur. At postremus præcipuusq; peritonæi usus est, quo omnia quibus circumdatū est, ab eo cōtinentur, & ueluti à pelle quadam singula seorsum tectā, tuto colligantur, suisq; sedibus fixa hærent.

DE STOMACHO ET VENTRICULO.

Caput III.

Stomachum perinde ac uentriculum præcipue ostendunt decima quarta & decima quinta figura, quibus in uentriculo monstrando succedit decima sexta, quæ hunc inuersum refert, & decima septima ipsius tunicas uti fieri licuit semel exprimit. Dein uentriculum sua sede positum proponit secunda figura simul cum sexta. Sua sede autem nonnihil motum refert duodecima. Postremo ipsius elatius officium non ineleganter in uigesima figura spectatur, quod Græcorum nonnulli *lagolion*, ut & Latini scriptores plerique cor & præcordium, permulti etiam (ut Galenus) stomachum appellant. Arabum interpretes *Alfud*, *Alphæd*, *Fued*, *Alfud*, *Fued*. Inferius uerò *Polux*, *Hafober*.

VENTRICVLVS, qui promptuarij modo esculenta poculentaq; suscipere, eaq; primo labore (sine quo hæc inutilia & homini ad nihil cōmoda essent) concoquere ac mutare debuit, non statim post os collocatus est, quanquam is situs ad cibi dentibus attriti assumptionem fuisset aptior. Thoracem namque & illo contenta uiscera rerum Opifex uentriculo prælocavit, ut is in demissioribus sedibus excrementorum haberet effluxus, illaq; (ut in ædificijs architecti ab oculis & naribus dominorum ea quæ promouenda necessariō tecti essent aliquid habitura, auertunt) procul à sensibus, qui in capite se-